

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Янка Тенева Тянкова

професор по гражданско и семейно право, Юридически факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, член на научно жури, назначено със заповед № РД-21-1937/06.11.2023 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“

Относно: публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.6. Право (Гражданско и семейно право)

Докторант: Николай Йорданов Павлевчев

Тема: Прекратяване на участието на длъжника в търговски дружества поради несъстоятелност

Научен ръководител: проф. д-р Григор Григоров

I. Данни за дисертанта

Николай Йорданов Павлевчев завършва средно образование в 164-та Гимназия с преподаване на испански език „Мигел де Сервантес“ през 2010 г. Същата година е приет в Юридическия факултет на Софийския университет, където през 2015 г. получава магистърска степен по „Право“ и професионална квалификация „Юрист“.

По време на обучението си докторантът участва активно в научната дейност на Юридическия факултет, като изнася доклади на студентски научни конференции (2013-2015 г.), както и на две национални конференции „Предизвикай правото“. Носител е на специалната награда на Съюза на съдиите в България за най-добра студентска разработка през 2016 г.

Докторантът има продължителен юридически стаж от 2012 г. до сега: като стажант в адвокатска кантора, съдебен деловодител при ЧСИ, юрисконсулт, а от 2017 г. — като адвокат от Софийска адвокатска колегия.

От 1.10.2019 г. е асистент в ПУ „Паисий Хилендарски“ в катедра „Гражданскоправни науки“ към Юридическия факултет на ПУ, където провежда семинарни занятия по Търговско право — I част, Търговско право — II част и Гражданско право — обща част.

Н. Павлевчев има и две специализации. През 2019 г. едномесечна специализация в Института за висши правни изследвания на Лондонския университет и през 2022 г. — едномесечна специализация в Института „Макс Планк“, Люксембург.

II. Данни за докторантурата, автореферата и публикациите

Николай Павлевчев е зачислен като задочен докторант към катедра „Гражданскоправни науки“, Юридически факултет на ПУ със заповед № РЗЗ-930/28.02.2018 г. и е отчислен с право на защита на основание Заповед № РД-21-682/28.03.2023 г. на Ректора на ПУ. В срока на докторантурата е положил успешно задължителните изпити по научната специалност и темата на дисертацията. Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита от Катедрения съвет на Юридически факултет с решение от 25.10.2023 г., утвърдено с решение на ФС (Протокол № 114/25.10.2023 г.). Със Заповед № РД-21-1937/06.11.2023 г. на Ректора на ПУ е определен състав на научното жури и срок на публичната защита. От така изложените аргументи, подкрепени с приложените документи, е видно, че не се констатира допуснати нарушения на нормативната уредба при провеждане на процедурата.

Дисертационният труд „Прекратяване на участието на длъжника в търговски дружества поради несъстоятелност“ представлява цялостен анализ на нормативната уредба, регламентираща последиците от откриването на производството по несъстоятелност, респективно от обявяването в несъстоятелност на длъжника, спрямо участието на длъжника в отделните видове търговски дружества. Дисертационният труд съдържа коментар на съдебната практика, направени са предложения *de lege ferenda*.

Докторантът е изготвил и представил автореферат, който съответства на нормативните изисквания.

За участие в процедурата са приложени следните статии: „*Универсално принудително изпълнение върху дружествен дял*“ — В: Юридическо списание на НБУ, бр. 1/2023 г.; „*Понятие за участие в търговско дружество*“ — В: сп. Правна мисъл, бр.3-4/2021 г.; „*Търговска и предприемаческа дейност и съотношението им с участието в търговско дружество*“ — В: сп. Правна мисъл, бр. 2/2019 г.; „*Последици на производството по несъстоятелност спрямо участието на длъжника в търговски дружества*“ — В: „Предизвикай правото“, електронно издание от 07.04.2019 г.

Публикуваните от докторанта Н. Павлевчев четири статии са свързани пряко с темата на изследването и събират нужния брой точки — 40 точки от изискуеми 30 точки. Следователно докторантът изпълнява наукометричните изисквания за получаване на степента „доктор“ (дисертационен труд – 50 точки и публикувани статии – 40 точки).

III. Характеристика на дисертационния труд и научни приноси.

Дисертационният труд е разработен в обем от 204 страници. Съдържанието е разпределено както следва: въведение, четири глави и заключение. Накрая е посочена подробна библиография по темата. Използваната литература включва 137 заглавия на български и 44 на чужд език. Направени са 415 бележки под линия. Работата е добре структурирана, като отделните глави са симетрично разположени и логически свързани помежду си. **В увода** е посочен предметът на изследване на дисертационния труд. **В първа глава** е изложена гледната точка на автора относно понятието „участие в търговско дружество“. Направените изводи са подкрепени с примери в сравнителноправен аспект от италианската и испанска доктрина. **Глава втора** е посветена на прекратяването на участието в ТД от съдружник в случаите на разпореждане с неговото дялово участие, както и в изрично предвидената в ТЗ възможност за напускане на съдружник в ООД. Специално

място е отделено на спорния в доктрината въпрос относно възможността за разпореждане с дял в персонално ТД. Използвайки сравнителноправния и исторически метод, авторът аргументира свое становище, с което обосновава възможността за прехвърляне на дружествен дял от персонално ТД. В отделен раздел е изследвана правната уредба относно прехвърлянето на дял от непублично АД, както и прехвърлянето на дял от КДА. Тази част от дисертационния труд завършва с кратък анализ на имуществените последици от прекратяване на участието в ТД от съдружник.

В глава трета и четвърта е разгледано по същество прекратяването на участието на длъжника в ТД поради несъстоятелност, каквато е и темата на дисертационния труд. Разграничени са двете основни фази на производството по несъстоятелност, а именно на откриване на производството по несъстоятелност и на обявяването на длъжника в несъстоятелност, и са анализирани последиците от тях върху участието на длъжника в ТД. Отделено е специално внимание на правомощието на синдика да прекрати участието на длъжника в ТД (чл. 658, ал. 1, т. 13 ТЗ), като авторът е аргументирал свое становище относно това дали това правомощие следва да се отнесе към етапа попълване на масата на несъстоятелността или към този по осребряване на масата на несъстоятелността. В самостоятелен параграф е разгледан запорът на дял в ТД, действието на решението по чл. 635, ал. 2 ТЗ спрямо участието в ТД и възможността за учредяване на ТД при открито ПН. Отделно са разгледани хипотезите на обявяване в несъстоятелност на неограничено отговорен съдружник в СД, на комплементар или командитист в КД, на съдружник в ООД, на акционер в АД и на съдружник в КДА.

Дисертационният труд завършва със заключение, в което са направени и предложения *de lege ferenda*.

IV. Научни и научно-приложни приноси.

Цялостно изследване на разпокъсаната и непълна законодателна уредба, регламентираща прекратяването на участие на длъжника в различните по вид търговски дружества, не е правено до този момент, което логично мотивира

становище за актуалност и значимост на научното изследване. Безспорен принос на дисертацията е направеното от автора теоретично изследване на правната природа на участието в ТД, на понятията дял, и дружествен дял в ТД, както и на същността на членственото правоотношение в ТД, доколкото изясняването на същите оказва влияние при прекратяване на участието на длъжника в ТД поради несъстоятелност. Аргументирано е становището на автора, разграничаващо правната същност на участието в ТД от субективните права и причисляващо го към правоотношенията. Обосновано и изчерпателно са коментирани понятията търговска, предприемаческа и стопанска дейност. В тази връзка авторът е доразвил доктриналните изследвания относно съдържанието на понятието „дейност на предприятието“, анализирал е понятието „маса на несъстоятелността“ (МН) и е изложил ограниченията, които настъпват за длъжника при осъществяване на тази дейност, след като бъде открито ПН и бъде назначен синдик. Задълбочено и с личен принос е изследването на правомощието на синдика по чл. 658, т. 13 ТЗ, което авторът не приема да се числи към действията по попълване на МН, а към тези по осребряване на масата на несъстоятелността. Разгледани са обстойно отделните хипотези на прекратяване на участието на съдружник (респективно акционер) в СД, КД, ООД, КДА и АД в следствие на решението за обявяване в несъстоятелност на длъжника. При аргументиране на своите становища докторантът е използвал историческия и сравнителноправния метод, направил е анализ на съдебната практика и е извел предложения *de lege ferenda*, които са систематизирани в заключителната част от дисертационния труд.

Приносите съответстват на съдържанието на разработката и отразяват обективно постигнатото от докторанта.

V. Основни критични бележки и препоръки.

По мое мнение към съчинението „Прекратяване на участието на длъжника в търговски дружества поради несъстоятелност“ могат да се направят и някои

критични бележки, които са неизбежни по отношение на всеки научен труд, чиято цел е да подпомогнат автора при последващо издание на книгата.

С известни резерви приемам категоричното становище на автора, че към настоящия момент е възможно прехвърляне на дял от персонално дружество. По-скоро считам, че авторът, позовавайки се на историческия и сравнителноправния метод, е следвало да направи предложения *de lege ferenda*, за да стане възможно (а това е повече от необходимо) прехвърляне на дружествен дял в персонално дружество по силата на българското законодателство. Не споделям становището на докторанта, че прекратяването на СД в хипотезата на чл. 93, т. 5 ТЗ по искане на синдика при несъстоятелност на съдружник визира обявяването на съдружника в несъстоятелност. Тази разпоредба е заимствана от пар. 131 (3) т. 2 от Германския търговски закон (HGB), който се отнася до уредените в закона случаи, в които се изключва съдружник от СД, като се приема, че това става с решението за откриване на производството по несъстоятелност (всъщност решението за откриване на ПН не води до автоматично прекратяване на членството на съдружника, а поставя началото на едно продължително производство, което следва да започне по инициатива на синдика, а крайният му срок е до етапа на осребряване на МН). Но за разлика от нашия ТЗ, немският предлага по-опростено с оглед последиците решение, като сочи, се в този случай се прекратява членството на съдружника в СД, а не се прекратява самото СД. Така е и според американското право (чието влияние върху европейското законодателство през последните десетина година е толкова силно, че доведе до задължителното въвеждане на реструктуриращите производства по примера на Глава 11 от U.S. Code), макар в дисертацията да се сочи, че то е далече от континенталноправните традиции.

Считам че може да се предаде по-значима практико-приложна стойност на съчинението, ако в него се направят някои конкретни предложения по редица неуредени в теорията въпроси, например: по каква стойност ще се оценят дяловете на съдружник в хода на производството по чл. 517, ал. 3 ГПК, ако дружеството не е водило редовно търговски книги, съответно когато

същите не могат да бъдат открити (в този случай оценка по балансова стойност не може да се извърши, остава единствено възможността за пазарна оценка въз основа на всички налични доказателства) и редица други въпроси, възникващи в практиката, отговорът на които не е самоцелен, а следва да води до опростяване и ускоряване на производството по несъстоятелност, каквито са и основните препоръки към нашия законодател, направени с докладите на компетентните европейски органи и в тези, изготвени от експерти от Световната банка.

VI. Заключение.

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „П.Хилендарски“.

В заключение давам положителна оценка и предлагам на научното жури на докторанта **Николай Йорданов Павлевчев** да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право).

04.01.2024 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Янка Тянкова